

Men jeg slaar fast, at 70 Børn og altsaa 140 Børn, hvor der er Forstole knyttet til, er et saa højt Børneantal, at naar der overhovedet skal være Tale om at opnaa Fremskridt paa dette Omraade, saa kunne Kommunerne ikke vægre sig ved at oprette en ny Forstole med 400 Kr.'s Udgift, naar de have over 140 Børn i en Hovedstole og en Forstole. Det ærede Medlem sagde for øvrigt, at han ikke mente, at Sogneraadet vilde tage Initiativet til at sætte Børneantallet ned til 35 Børn i hver Klasse. Jeg vil dog sige til det ærede Medlem, at han vil se af Ministerens Beregning, at der nu kun er 624 Skoler, hvor Sogneraadet ikke af eget Initiativ har sat Børneantallet ned; det er mangfoldige Steder i Landet og maaste de allerfleste Steder, hvor Sogneraadet har sat Børneantallet ned under den i Lov 1856 fastsatte Grænse, og jeg tvivler heller ikke om, at naar Kommunerne kunne udvide deres Skolevæsen for en lempelig og billig Udgift, saa vilde det ste, hvad enten det saa bliver Sogneraadet eller en hvilken som helst Skolekommission, som faar Bestemmelsesretten; thi Befolkningen statter dog Ophværsningen saa højt, at den ikke vil spare paa nogle faa Kroner, naar den virkelig kan opnaa noget derved. Og jeg kan ved samme Lejlighed ikke andet end sige, at hvis det ærede Medlem mener, at det at gaa til 35 Børn vil bringe forfærdelig høje Udgifter for Kommunerne, saa er det ikke større Udgifter, de faa ved denne Foranstaltning, i alt Tald for de 268 Kommuners Bedkommende, end de faa ved den Difference, som der er paa Kapitelstatsten for de sidste 10 Aar og den nuværende plus Vederlaget for Kirkeflokkernes Ringning, som det ærede Medlem ikke har omtalt var en høj Udgift for Kommunerne eller har gjort noget som helst Skridt til at nedsætte. — I øvrigt deler jeg fuldstændig den Betragtning, som min ærede Sidsmand (M. Nielsen) gjorde gældende. Det forekommer mig i det hele taget, at jeg ikke alene her i Salen, men ogsaa udenfor, har mærket en hvis Uvilje, en vis Antipati imod Sogneraadene. Jeg tænker, at det ærede Medlem, der dog som kaldsberettiget i sin Tid har haft saa meget at bestille med Sogneraad, har et andet Indtryk og kan give Sogneraadene et andet Studsmaal. Jeg tror, at Sogneraadene i deres store Helhed have været et nogenlunde roligt og godt Udtryk for Befolkningens sande Tarv og Interesse. — Det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3dje Valgkreds (Dinesen) vilde jo endnu højere til Vejrs, og han sagde, at hvis min Beregning slog til, vilde det komme til at gaa ud over Lærernes Lønninger, ja, til en vis Grad ind-

til 600 Kr. laveste Begyndelseslønning. Det er ganske rigtigt, men for at berolige og i det hele taget forklare det ærede Medlem, hvor haard jeg vil være ved Lærerne, skal jeg blot ganske flygtig opgive de mindste Lønninger, som der kan blive Tale om efter Loven, som den nu foreligger. Den mindste Lønning, en Lærer paa Landet kan faa ifølge Loven, som den er foreslaaet fra Udvalget og efter min Stilling til Børneantallet, vil efter en Tjenestetid af 25 Aar, hvad jeg antager omtrent vil være Gennemsnittet, blive 980 Kr. plus Bolig, Brændsel og Hæve, hvilket er anslaaet til 150 Kr., i alt 1,130 Kr. Naar han tillige er Kirkesanger og Kirkebylærer, vil han faa 150 Kr. til, altsaa 1,280 Kr., vel at mærke ikke paa Papiret, men i Virkeligheden som kontant Betaling. Det er den mindste Lønning, der kan blive Tale om; den højeste bliver 500 Kr. mere. Jeg skal ikke komme ind paa, at Forspørgsmaalet er ordnet saaledes, at Lærerne derved kunne faa en Fordel, men jeg henstiller til det ærede Medlem for Frederiksborg, om han ikke mener, at denne Lønning svarer til Gennemsnittet af Gaardmændenes økonomiske Standpunkt, og det er det Maal, jeg har ønsket, at man skulde naa ved denne Lovs Lønningsstatser. Jeg tror nemlig ikke, det er heldigt, hverken for Lærerne selv, men fremfor alt ikke for de Klasser af Befolkningen, som skulle have Rytte og Gavn af Loven, om Lønnen bliver meget højere, saa at Lærerne komme til at staa paa et højere socialt Trin end den Befolkning, hvis Interesser de skulle varetage og tjene.

Jeg har saa nogle faa Bemærkninger at gøre til den højtærede Ordfører. En Del af de Udtalelser, som jeg er fremkommen med, ere jo ogsaa Tilsvær til ham. Jeg har selvfølgelig aldrig sagt, at jo længere man kom ned med Børneantallet, desto lettere vilde det blive at gennemføre Loven; det har jeg ikke sagt, jeg har kun sagt, at det efter de Beregninger, vi have i Lovforslagets Bemærkninger, er i Kommunernes Interesse, at de faa deres Skolevæsen ordnet saa godt som muligt med de tilstedeværende Midler, og jeg tror, at 70 er bedre og heldigere end 75. Med Hensyn til Bygningsudgifterne forekommer det mig, at naar vi virkelig ville staa paa det Standpunkt ikke at paalægge Kommunerne forøgede Udgifter, vilde det absolut rigtige være, at vi fastsatte et Statstilskud til Opførelse af de ny Bygninger, som blive nødvendige. Det blev kun en Udgift een Gang for alle, og da der efter min Mening ikke en Gang vil gaa 2 Millioner Kr. til i det hele, 1½ Million vil rimeligvis være nok, forekommer det mig, at det ikke vil